

MELKEN IN HET LAND VAN HERVE

Sofie De Waele (27) en Jean Califice (32) runnen in het Land van Herve een melkveebedrijf met 105 melkkoeien en 120 stuks jongvee. De kwaliteit van het vee en de kwaliteit van het rantsoen staan voorop. Gras en krachtvoeder zijn de basis van dit rantsoen dat geen silomaïs bevat. Het gras wordt alleen met rundermengmest bemest. – *Luc Van Dijck*

In 2006 nam landbouwingenieur Jean Califice het ouderlijk melkveebedrijf in Blegny gedeeltelijk over. Blegny ligt in het Land van Herve in de Luikse weidestreek. “Toen waren er 55 melkkoeien met een quotum van 400.000 l”, vertelt Jean. “In 2006, 2011 en 2015 hebben we de stal verbouwd en vergroot. De melkinstallatie werd aangepast aan de hogere producties. Vandaag hebben we een stal met 90 plaatsen voor gebonden koeien, met aangepaste boxen voor de kalveren en het jongvee en met stroboxen voor de droogstaande koeien en de kalfkoeien. We hebben nu 105 melkkoeien en een jaarproductie rond 900.000 l. Een goede investering was het tochtigheidssysteem met activiteitsmeting via een halsband met transponder. We gebruiken nu minder rietjes: bij de koeien gemiddeld 1,4 en bij de vaarzen 1,2. De tussenkalftijd bedraagt gemiddeld rond 395 dagen. We proberen de vaarzen te laten afkalven op 24 maanden. De koeien gaan ongeveer 4 tot 6 lactaties mee. Om de 6 weken komt een veearts-specialist klauwkappen om enkele koeien te bekappen.”

Van Lochristi naar Blegny

In 2012 leerde Jean Sofie De Waele uit Lochristi kennen. Voor haar studies graduaat landbouw aan de Hogeschool Gent deed

zij stage op een gemengd bedrijf akkerbouw-melkvee in het Waalse Chastrès. Het jaar daarop deed zij stage bij AWE in Ciney. Zij maakte kennis met Jean op een *concours de meilleur juge* in Bastogne. Dat is een circuit van wedstrijden ‘vee beoordelen’, die honderden jonge rundveehouders samenbrengen, niet in het minst omdat er mooie prijzen te winnen zijn. De eerste jaren was het lastig pendelen tussen Lochristi en Blegny. Met de verhuizing van Sofie naar Blegny, werd het leven een stuk eenvoudiger. Zij is het hier ondertussen al goed gewoon. “Blegny ligt ook niet geïsoleerd. Vlaanderen is niet veraf. Het is aangenaam leven hier, alles gaat minder gejaagd en er zijn minder files. Ik ben al goed geïntegreerd. In het landbouwmilieu kennen ze mij al en in het buurtcomité van de vrouwen ontmoet ik ook vrouwen van buiten de landbouw. Ik vind dat de landbouwers en hun werk hier meer geapprecieerd worden dan in Vlaanderen.”

Bindstal

Omdat alle uitbreidingen in de lengte plaatsvonden, heeft de stal nu een respectabele lengte van 130 m. Aan de straatkant staan enkele machines en wordt er ook ruwvoeder opgeslagen, vooral hooi. Het middelste deel is ingericht voor het jongvee en de kalveren met een zevental individuele kalverboxen. Tot de

leeftijd van 3 maanden zitten de kalveren in een groepsbox op stro. Daarna gaan ze over naar een afdeling met roostervloer en met ligboxen. In de bindstal met 90 plaatsen staan de koeien gebonden in 2 dubbele rijen, kop aan kop. In het midden is de voedergang. In het weideseizoen van midden april tot begin november gaan de koeien op de weide na het melken 's morgens. Tegen een uur of 5 worden ze opgehaald. 's Nachts blijven ze op stal. Als het in de zomer te warm is overdag, dan doen we het omgekeerde en gaan ze 's nachts naar buiten en blijven ze overdag binnen.

“Een bindstal is een al ouder staltype maar op wereldvlak komt dit type nog veel voor”, vertelt Sofie. “Het is een economische manier van melken, maar wel arbeidsintensief. Na de verbouwingen heeft de stal veel licht en een goede verluchting. Ventilatoren kunnen voor extra luchtcirculatie zorgen. Het type bindstal volgens Canadees model biedt voldoende bewegingsruimte. De koeien liggen comfortabel op hun koematras. De boxen worden machinaal ingestrooid met een mengsel van gehakseld stro en kalk. De koeien voelen zich opperbest, met glanzende vacht en zonder dikke hakken. Ze krijgen tweemaal per dag vers voeder. Ze zijn superrustig omdat ze geen stress hebben. Hier zijn er geen ongevallen of vastzittende koeien,

De lage melkprijs doet kritischer nadenken over de bedrijfsvoering.

geen bronstige koeien die onrust brengen of dominante koeien die de andere het leven lastig maken.”

“Wij werken met dit systeem verder omdat het dat goed functioneert, zowel voor de koeien als voor de boer”, vult Jean aan. “Met dit systeem kunnen de koeien goed en gemakkelijk individueel worden opgevolgd. Ook laat dit systeem groei toe met minimale investeringen. We melken met 8 melkstellen met automatische afname en melkmeting. Op korte termijn gaan we nog 2 extra melkstellen bijplaatsen. Omdat het manueel verplaatsen van de stellingen toch een zwaar karwei is, zullen we investeren in een draagrailsysteem om de melkstellen aan op te hangen zodat ze via de rail met minder arbeid kunnen worden verplaatst. Het is een degelijk systeem. Eén melker melkt ongeveer 2 uur. Voor 95 koeien is dat niet overdreven. Normaal melkt Sofie terwijl ik de dagelijkse opvolging van de dieren doe en de kalveren te drinken geef. Ondertussen doet mijn vader het jongvee en enkele kleinere klusjes.”

Opfok

De kalveren krijgen bij de geboorte 4 l biest met de sonde. Ze verblijven de eerste 2 weken in de individuele kalverbox en krijgen koemelk. Kalveren die moeilijk drinken krijgen lauwater; dat werkt goed. Na 2 weken verhuizen ze naar een groepsbox op stro. Tot de speenleeftijd op 3 maanden krijgen ze extra kalvervlokken met 24% eiwit. Daarna gaan ze over op korrels met 18% eiwit. De stiertjes krijgen dezelfde goede zorgen als de vaarskalveren. Eerst 4 l biest om goed op te starten, daarna koemelk. Zij verblijven in één grote groepsiglo buiten de stal en gaan weg op 2 weken.

Rantsoen

Zoals de naam het zegt, is de Luikse weidestreek zeer geschikt voor grasland. De grasgroei komt hier vroeg op gang. Er mag bemest worden vanaf 1 februari. Het bedrijf ligt in 'groene

1 Jean Califice en Sofie De Waele leerden elkaar kennen in 2012.

2 De koeien geven bijna 9000 l. Het rantsoen is gebaseerd op gras en krachtvoer. Er wordt geen silomais gevoerd.

zone', vandaar de iets striktere norm (170 eenheden stikstof) voor de bemesting. Het gras wordt bemest met enkel rundermengmest in het voorjaar en een kleine gift na iedere snede en met wat stalmest. Jean gebruikt geen kunstmeststoffen. Dat klinkt Vlamingen beslist vreemd in de oren maar het werkt best. Zonder kunstmeststoffen wordt het gras ook rijker van samenstelling en krijgen klavers meer kans. Voor de koeien is alleen het beste goed genoeg.

Het rantsoen bestaat hoofdzakelijk uit gras en krachtvoer. Het bedrijf heeft een areaal gras van 80 ha. Daarvan is 50 ha blijvend natuurlijk rijk grasland en 20 ha tijdelijk grasland. 5 ha wordt ingenomen door rietzwenkgras; dat wordt vooral aan de droogstaande koeien verstrekt. Rond de boerderij liggen 35 ha weiden. De verste weiden worden alleen gemaaid. Jean voedt geen maïs, hoewel maïssteel in deze streek best mogelijk is. Het bedrijf ligt op een hoogte van 370 m. Vroeger ging er wel maïs in het rantsoen.

De dagelijkse grasopname ligt rond 15 kg droge stof; 1 kg droge stof gras heeft een VEM-waarde van 780. Het krachtvoer wordt samengesteld door een voederbedrijf volgens een eigen formule van Jean, op advies van een Zwitserse graslandspecialist.

Het rantsoen bestaat voornamelijk uit gras en krachtvoeder. Het krachtvoeder wordt met een voederbak met een vijzel verdeeld.

Zo weet hij precies wat er in het voer zit en kan hij ook de kostprijs bewaken. Een rantsoen van 100 kg krachtvoeder bevat onder andere 31 kg maïsgraan, 14 kg koolzaad, 10 kg sojashroot, 9 kg graan, 8 kg gerst, 7 kg maïsgluten (60% eiwit) en 5 kg bietenpulp. Het wordt verrijkt met mineralen en vitaminen. Het krachtvoeder heeft een VEM-waarde van 989 en bevat gemiddeld 18,7% eiwit. De hoogst productieve koeien (40 l per dag) krijgen tot 8 kg krachtvoeder in 2 voederbeurten per dag. Het gemiddelde ligt op 4 tot 5 kg per dag. Het krachtvoeder wordt met een voederbak met een vijzel verdeeld. Jean weet precies hoeveel hij bij iedere koe moet 'afdraaien'.

In een rantsoen zonder silomaïs ziet Jean alleen maar voordelen. "Je spaart niet alleen enorm veel werk uit, maar ook veel kosten. Die vrijgekomen tijd kan je in je koeien en in het grasland steken. Door het eenvoudige rantsoen kon ook de mengvoerwagen weg, wat opnieuw een grote besparing aan materieel en brandstof betekent." Zowat 80% van het gras wordt in balen voordroog geperst. Dat is iets duurder maar het werkt gemakkelijker, zowel wat het beheer van de verschillende snedes betreft, als wat de bewaring en frisheid van het gras in de zomer betreft. Het beste gras is voor de koeien. 20% van het gras wordt als droog hooi geoogst en in balen geperst. De gemiddelde productie bedraagt 8900 l. De hygiënestatus is hoog. Het celgetal ligt laag, rond 100.000 zonder dippen. Milcobel haalt om de 2 dagen de melk op. In de week gaat ze naar de kaasmakerij van Herve. De beroemde Hervekaas is een *Appellation d'Origine Protégée* en mag alleen met melk uit een welomschreven regio geproduceerd worden. Het melkveebedrijf ligt op 9 km van Herve en behoort nog net tot deze regio. In het weekend gaat de melk naar een zuivelverwerkingsbedrijf in Limburg waar Milcobel mee samenwerkt.

Fokkerij

Jean is van jongs af geboeid door de fokkerij. Hij volgde cursussen in meerdere Europese landen en behaalde al mooie uitslagen en titels op regionale en nationale prijskampen. "De filosofie over wat de beste koe behoort te zijn is de laatste jaren bijgesteld. Vandaag vinden we in het stierenaanbod gemakkelijker stieren waarmee je de veestapel kan verbeteren zowel op conformatie als op melkproductie. Het resultaat zijn evenwichtige correcte koeien met een goede melkuitstraling. Ik gebruik

het meest Canadese stieren. De oudere koeien zijn dochters van onder andere Rudolph, Outside, James, Goldwyn, Gibson, Champion en Shottle. De vaarzen in de stal zijn dochters van Fever, Seaver, Lauthority en Doorman. Vandaag worden vooral rietjes gebruikt van Octane, Envious, Elude, Endure, Cinderdoor, Meridian, Unix, Control en Wickam." Door hun interesse voor de fokkerij zijn Sofie en Jean ook vertegenwoordiger in bijberoep voor Semex. Ze leren veel bij van andere boeren en van de specialisten van Semex.

Investeringsen

In het huidige klimaat is het niet het moment om grote investeringen te doen. "De lage melkprijs zet wel aan om preciezer te werken en om te zien wat er kan verbeterd worden. Een project dat wij voor ogen hebben als daar financiële ruimte voor is, is een grasdrooginstallatie die werkt op basis van door ventilatoren gestuurde lucht zodat het gras verder droogt in zijn laatste fase. Gedroogd gras ligt qua kwaliteit het dichtst bij weidegras en is een ideaal voer voor de koe, nog beter dan silogras. Door het conserveringsproces verandert de smaak van het silogras. De melk is dan nog beter geschikt voor de kaasbereiding. Verder staat er op onze verlanglijst een automatische krachtvoerautomaat."

Jean en Sofie werken volgens een eenvoudig concept. Hier geen tierlantijntjes maar de volle concentratie op wat er echt toe doet: gezonde koeien met de beste genetica en smakelijk gras van de beste kwaliteit. ■